

Голові спеціалізованої вченої ради

Д 17.127.03

Класичного приватного університету
доктору наук з державного управління,
професору **Огаренку В.М.**

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата наук з державного управління

Гаврилечка Юрія Володимировича на дисертацію

Сопіної Олени Анатоліївни

на тему: «Формування та реалізація державної політики у сфері зв'язків із громадськістю», подану на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами. У сучасному суспільстві, коли змінюється характер відносин людини і природи, людини і держави, соціальних інститутів і держави, суб'єкти соціальних відносин шукають нові шляхи побудови ефективних комунікативних зв'язків. Виникає потреба в певному соціальному регулюючому інструменті, яким виступає паблік рилейшнз (PR) – зв'язки з громадськістю. Сьогодні органи державної влади для того, щоб покращити свою діяльність та підвищити власний імідж, авторитет та довіру, повинні налагодити взаємовідносини з громадськістю. Для цього варто активно використовувати у своїй діяльності засоби, прийоми, методи та процедури нової для України технології зв'язків із громадськістю, впроваджуючи нові комунікативні технології.

У зв'язку з цим тема дисертаційної роботи Сопіної Олени Анатоліївни є актуальною і своєчасною та відповідає вимогам сьогодення.

Актуальність дисертаційного дослідження також підтверджується його тісними зв'язками з науково-дослідницькою роботою дисертантки і висвітлює результати наукових досліджень автора в межах науково-дослідних робіт:

– «Теоретико-методологічні та філософсько-історичні основи розвитку й перспективи реформування державного управління в Україні» (номер державної реєстрації 0113U000589),

– «Теорія і практика публічного управління й адміністрування в Україні та зарубіжних країнах» (номер державної реєстрації 0116U002645).

Дисертаційне дослідження відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі Сопіної Олени Анатоліївни, підтверджується відповідністю принципів положень дослідження та поставленій автором меті, завданням, послідовним дотриманням обраної методики, чіткою і збалансованою структурою, системним аналізом широкого й водночас репрезентативного кола наукових джерел.

Для досягнення поставленої мети автором визначено дослідницькі завдання, які є взаємопов'язаними, відображають головний зміст роботи і послідовно розв'язуються в ході наукового дослідження. Так, автором дисертації обґрунтовано актуальність і рівень наукової розробленості обраної теми, з урахуванням особливостей науки державного управління визначено напрями удосконалення державної політики у сфері зв'язків із громадськістю. Здобувачем використано комплекс загальнонаукових методів, застосування яких дало змогу вирішити поставлені у дисертаційному дослідженні завдання, що мають відповідну новизну та слугують для

розробки науково-теоретичного обґрунтування й розробки практичних рекомендацій щодо вдосконалення державної політики у сфері зв'язків із громадськістю. Наведені в дисертаційній роботі результати наукового дослідження доведені до конкретних наукових положень та практичних рекомендацій, які доцільно застосовувати у діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування.

Перший розділ роботи «Теоретико-методологічні засади формування та реалізація державної політики у сфері зв'язків із громадськістю» присвячено комунікаційним процесам в системі державного управління як об'єкту наукового дослідження; розглянуто принципи та методи дослідження зв'язків із громадськістю як чинника вдосконалення комунікації в системі державного управління; вивчено нормативно-правове забезпечення процесу формування та реалізації державної політики зв'язків із громадськістю. Автор надає власне визначення поняття «комунікація в системі державного управління» – як процес взаємодії органів державної влади та громадськості в напрямі забезпечення конструктивного діалогу й партнерських відносин між державою та суспільством, формування громадської думки, підвищення громадянської активності, підвищення іміджу органів державної влади та якості й результативності їх діяльності.

В другому розділі «Розвиток зв'язків із громадськістю в процесі комунікації з органами державного управління» дисертантом визначено особливості функціонування внутрішніх зв'язків із громадськістю; розглянуто взаємозв'язок зовнішнього й внутрішнього іміджу органів державного влади та місцевого самоврядування; оцінено рівень використання сучасних інформаційних PR-технологій у реалізації комунікаційної функції державного управління.

Заслуговує на увагу удосконалений автором механізм функціонування зв'язків із громадськістю в системі державного управління, який подано у вигляді поєднання впливу внутрішніх і зовнішніх PR-інструментів на

формування громадської думки (з урахуванням її ознак за паблік рилейшнз), яка безпосередньо впливає на якість діяльності та формування іміджу органів державної влади. Виявлено вплив з урахуванням ознак громадської думки за паблік рилейшнз.

Автор пропонує науково-практичний підхід до підвищення іміджу органів державної влади, зокрема показано безпосередній вплив іміджу державного службовця на імідж державного органу в цілому. Застосування підходу передбачає аналіз складових іміджу обох суб'єктів відносин; встановлення негативних факторів впливу на імідж державного службовця та державної інституції; розробку методів підвищення рівня іміджу державного службовця.

Третій розділ «Науково-практичні рекомендації з удосконалення державної політики у сфері зв'язків із громадськістю» присвячено рекомендаціям щодо підвищення організаційного забезпечення внутрішнього PR-супроводу в системі державного управління України; розглянуто можливість застосування функціонального підходу до зв'язків із громадськістю в системі державного управління.

Викладене вище свідчить про достатній рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження. Висновки відповідають поставленим завданням, відповідно відтворюються у авторефераті дисертації, а рекомендації доведені до рівня використання у практичній діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування.

Наукова новизна одержаних результатів.

Матеріали дисертації становлять значну науково-практичну цінність. Розробки та пропозиції, викладені автором в дисертації, свідчать про глибину й об'єктивність проведеного дослідження. Загалом дослідження виконане на високому рівні, апробовано на 6 науково-практичних конференціях, основний зміст роботи відображено в 7 наукових статтях.

Сопіною О. А. вперше розроблено та запропоновано науково-практичний підхід до підвищення іміджу органів державної влади, зокрема показано безпосередній вплив іміджу державного службовця на імідж державного органу в цілому. Застосування підходу передбачає аналіз складових іміджу обох суб'єктів відносин; встановлення негативних факторів впливу на імідж державного службовця та державної інституції; розробку методів підвищення рівня іміджу державного службовця.

У дисертації удосконалено науково-практичний підхід до вдосконалення процесу державного регулювання механізмів медіакомунікації в контексті забезпечення інформаційної безпеки з використанням конкретних інструментів та із застосуванням підходів до підвищення рівня медіаграмотності громадськості в напрямі дотримання принципів, які мають бути закладені в основу, що сприяло б підвищенню компетентності осіб у напрямі можливості працювати з інформацією (зокрема збирати, аналізувати, критично оцінювати, обробляти та застосовувати).

Заслуговує на увагу вдосконалені автором складники комунікаційної діяльності, до яких зараховано: мотивацію для досягнення цілей; мету комунікативної діяльності суб'єктів державного управління; зміст (сенс) цілей (формувальний вплив); суб'єкта і об'єкт, на який вона спрямована (громадськість, особистість); засоби й способи, за допомогою яких досягають цілей (методи, техніки, технології); когнітивні, сенсорні, перцептивні компоненти (зміст інформації, сприйняття, розуміння); виконавчі компоненти (види робіт, заходи в проєкті); особистісні компоненти (потреби, мотиви, цілі, установки ініціаторів і одержувачів комунікативної діяльності); результати діяльності (досягнення поставлених цілей).

Безперечно, мають науковий інтерес напрями вдосконалення комунікативної діяльності органу державної влади шляхом реалізації її функцій із застосуванням інструментів, які впливають на формування

громадської думки (її аналіз; контроль за процесами, які відбуваються в громадській думці; спостереження за динамікою суспільних настроїв; виявлення проблемних зон життя суспільства; виявлення слабких місць).

Практична значимість дисертації

Основні науково-теоретичні положення й практичні рекомендації, викладені в дисертації, використовують у діяльності Головного управління Державної податкової служби України в Запорізькій області в частині науково-практичного підходу до підвищення іміджу органів державної влади, в якому показано безпосередній вплив іміджу державного службовця на імідж державного органу (довідка № 246/11–05 від 05.11.2020).

Теоретичні положення, узагальнення й висновки дисертації використовують у Класичному приватному університеті при викладанні таких дисциплін: «Управління земельними ресурсами», «Планування та розвиток територій», «Регіональне управління та місцеве самоврядування» (довідка № 112 від 16.02.2021).

Повнота викладу основних результатів у наукових фахових виданнях

Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід щодо надання практичних рекомендацій стосовно розробки напрямів оптимізації системи управління земельними ресурсами територіальних громад в Україні.

Основні положення дисертації опубліковано у 13 наукових працях, з них: 6 – статті в наукових фахових виданнях України, 1 – стаття в зарубіжному виданні, 6 – матеріали конференцій.

Отримані наукові положення, висновки і рекомендації повною мірою висвітлено у наукових публікаціях Сопіної О.А. Текст автореферату розкриває зміст дисертації.

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи.

Оцінюючи представлену дисертаційну роботу в цілому позитивно, слід відмітити дискусійні положення та висловити наступні зауваження.

1. В п.1.2 дисертант значну увагу приділяє характеристиці зв'язкам з громадськістю, зокрема, схематично подає узагальнену таблицю з визначеннями цього поняття багатьма науковцями. На наш погляд, роботу значно покращило б власне визначення поняття «зв'язки з громадськістю у сфері державного та публічного управління».

2. Було б цікаво ознайомитися з європейським досвідом взаємодії органів державної влади з громадськими організаціями, але, на жаль, автор залишив це питання поза увагою.

3. Автор в роботі визначає напрями вдосконалення комунікативної діяльності органу державної влади шляхом реалізації її функцій: координуючої; створення інформаційних каналів для обміну інформацією; мобілізаційної; стабілізуючої; креативної, інтегруючої, соціалізуючої; з застосуванням інструментів, які впливають на формування громадської думки (її аналіз; контроль за процесами, що відбуваються громадській думці; спостереження за динамікою суспільних настроїв; виявлення проблемних зон життя суспільства; виявлення слабких місць). Але, на наш погляд, недостатньо уваги автор приділяє саме громадському контролю та громадському моніторингу.

4. В розділі 2 (п. 2.1) дослідження автор лише опосередковано говорить про таку складову зовнішньої комунікації, як Е-уряд, приділяючи увагу в основному підсистемі «Електронний суд», яку мали запустити в жовтні 2021 р. На наш погляд, враховуючи роль електронного урядування у взаємодії громадськості з органами публічної влади, було б доречно зосередити свою увагу на Програмі «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP), яка саме спрямована на використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, що допомагатимуть вдосконалити

якість врядування, покращать взаємодію влади та громадян та сприятимуть соціальним інноваціям в Україні.

5. Доцільно було більш детально визначити в дисертаційному дослідженні роль PR-служб в органах державної влади і управління, виділити їх специфіку, зокрема розглянути подібні та відмінні риси служб PR в органах державної влади, в комерційних та некомерційних організаціях.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Сопіної Олени Анатоліївни «Формування та реалізація державної політики у сфері зв'язків з громадськістю» є самостійним, завершеним, достовірним дослідженням актуального наукового завдання. Структурованість, повнота викладення матеріалу та якість оформлення рукопису дисертації відповідають кваліфікаційним вимогам щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Обґрунтовані й запропоновані здобувачем пропозиції та висновки розв'язують актуальне завдання в галузі науки державного управління.

За актуальністю, новизною, рівнем розкриття поставлених завдань і практичною цінністю дисертація відповідає вимогам пп. 9 та 10 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою КМУ від 24 липня 2013 р., №567, а її автор – Сопіна Олена Анатоліївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Директор ТОВ «Українська фабрика думки»
кандидат наук з державного управління

Ю.В. Гаврилечко